

Neon z Masłowskiej

Pionowy neon o wymiarach 10 m x 4 m interpretuje fragment tekstu autorstwa jednej z najbardziej znanych polskich pisarek – Doroty Masłowskiej: "Każdy chce jakoś nie żyć".

Graficznie, zdanie to zostało przedstawione w „odbiciu lustrzanym”, wizualnie tworząc kształt klepsydry. Neon świeci białym, ciepłym światłem, a wzorem dawnych neonów, szklane rurki zostały umieszczone w aluminiowych modułach, tak aby napis był również w pełni czytelny w ciągu dnia. Sam fragment tekstu pochodzi z dramatu pt. „Między nami dobrze jest” opublikowanego w 2008 roku. Autorem projektu neonu jest Supergut Studio – kolektyw architektów z Katowic. Organizatorem przedsięwzięcia jest Łódzkie Centrum Wydarzeń.

Autorem projektu neonu jest Supergut Studio, czyli katowicka pracownia projektowa założona przez architektów: Katarzynę Furgalińską i Łukasza Smolarczyka. Działając w różnych skalach i na styku różnych dyscyplin projektowych, w szerokim zakresie odnoszą się oni do tematyki miejskiej. Eksplorują peryferia klasycznie rozumianej architektury i urbanistyki, rozwijając również projekty z dziedziny informacji wizualnej, instalacji przestrzennej, mebla i produktu. Są autorami neonu „Zachód słońca” w Katowicach oraz łódzkiego „Wdechu/Wydechu” na ścianie przy ul. Narutowicza 21.

- Pomysł neonu opiera się na grze słownej. Oryginalny cytat został potraktowany jako tzw. rak – zdanie, które czytane wspak nabiera znaczenia przeciwnego. Zastosowane w charakterystyczny sposób przez pisarkę zaprzeczenie w zadaniu pierwotnym, w odbiciu lustrzanym daje podobnie groteskowy efekt. Pozornie przeciwstawne zdania okazują się mieć podobny sens, sprowadzający się do codziennego zmagania z egzystencją. Znaczenie słów zostało podkreślone przez nadanie tekstowi formy kaligramu – słowa układają się w kształt klepsydry, zwracając uwagę na zmianę stosunku do życia w miarę upływającego czasu – tłumaczą autorzy projektu.

W przeciwieństwie do coraz częściej pojawiających się w Polsce ledowych systemów oświetleniowych, „Każdy chce jakoś nie żyć” to powrót do neonu w jego klasycznej, szlachetnej postaci. Złożony jest on z odpowiednio powyginanych szklanych rurek, do wnętrza których, w podciśnieniu, wtłoczona została mieszanka dwóch gazów – 75 proc. neonu i 25 proc. argonu. Mieszanka ta, w kontakcie z prądem o wysokim napięciu ulga procesowi jonizacji, który emituje promieniowanie, widoczne dla ludzkiego oka. Jako ciekawostkę odnotować warto, iż na potrzeby neonu, użyte w nim szkło zostało specjalnie sprowadzone z fabryki w Mediolanie, której neonowe korzenie sięgają początków lat 50.

Neon jest drugim obiektem, który powstał w ramach projektu pt. „Ulice Słów” - szerszego przedsięwzięcia artystycznego w przestrzeni miejskiej, organizowanego przez Łódzkie Centrum Wydarzeń.

- Projekt „Ulice Słów” ma na celu tworzenie w przestrzeni miejskiej wizualnych interpretacji różnych fragmentów literackich. Nie chodzi o szablonowe umieszczenie w mieście sentencji z książek. Tu artyści mają za zadanie stworzyć projekty plastyczne, których forma będzie jak najciekawiej, i jak najcelniej korespondować z treścią. Największą wartością projektu jest próba holistycznego dopasowania treści danego tekstu do sposobu jego prezentacji, tzn. relacja treści z takimi aspektami jak np. tło historyczne, kontekst architektoniczny, materiał wybrany do jej przedstawienia, skala, format, kolor, struktura danej pracy itp. Poszczególne realizacje mogą mieć charakter efemeryczny lub funkcjonować na stałe. Biorąc pod uwagę mnogość możliwości oraz

rozległy arsenał rozwiązań techniczno-konstrukcyjnych, spójność dopasowania treści do formy, wydaje się być bardzo szerokim i ciekawym obszarem do eksploracji artystycznej – tłumaczy Michał Bieżyński, pomysłodawca oraz kurator projektu z Łódzkiego Centrum Wydarzeń.

Do projektu został zaproszony Mariusz Szczygieł – reporter, pisarz, Dziennikarz Roku 2013 w konkursie Grand Press. Jego książka „Gottland” zdobyła Europejską Nagrodę Książkową (2009), oraz francuską Prix Amphi (2008). Jest laureatem podwójnej Nagrody Literackiej NIKE (2019) w głosowaniu jury i czytelników za „Nie ma” oraz NIKE 25-lecia. Jest prezesem Fundacji Instytut Reportażu oraz wykładowcą w Polskiej Szkole Reportażu. Ostatnio wydał zbiór esejów o warsztacie autora non-fiction „Fakty muszą zatańczyć”.

W projekcie „Ulice Słów” Mariusz Szczygieł odpowiedzialny jest za warstwę literacką, czyli wybór określonych fragmentów. Wyselekcjonował on fragmenty tekstów polskich pisarzy (m.in. Hanna Krall, Krzysztof Varga, Krystyna Miłobędzka...), z których w tym roku został zrealizowany już mural interpretujący fragment tekstu noblistki Olgi Tokarczuk.

- Wyszukując odpowiednie cytaty do tego projektu, chciałem aby przechodnie i mieszkańcy Łodzi mieli kontakt z ambitną literaturą. Dziś nawet ci, którzy czytają, zaspokajają się głównie literaturą gatunkową: kryminałami, romansami, biografiami celebrytów, czy mało literackim reportażem. Taka literatura ma to do siebie, że jest przewidywalna, schematyczna i – niestety – pełna utartych związków frazeologicznych. Dlatego zależało mi na cytatach, które dają do myślenia, są nieoczywiste, zaskakujące – czyli te uliczne dzieła będą dla czytających jakimś myślowym wyzwaniem. Cytat z powieści Olgi Tokarczuk z powodzeniem mógłby znaleźć się w tomiku Krystyny Miłobędzkiej i być potraktowany jako jednowersowa poezja. Chodziło mi o wierzącą myśl, z którą przypadkowy czytelnik lub czytelniczka będą przemierzać ulice. Co do treści tych cytatów i ich ładunku filozoficznego, kierowałem się moim własnym stanem, a więc poczuciem przemijania oraz szukaniem odpowiedzi: co to jest życie, jaki ma sens i dlaczego musi być absurdem? Intuicja podpowiada mi, że jeśli w codziennej bieganinie spotkamy wyznacznik pisarki czy pisarza, które wyrazi nasze obawy, lęki i wątpliwości, może być to dla nas bardzo pożyteczne – mówi Mariusz Szczygieł, kurator literacki projektu.

Neon „Každy chce jakoś nie żyć” ma charakter bezterminowy i wpisuje się szeroki program działań związanych ze sztuką w przestrzeni miejskiej, który Łódzkie Centrum Wydarzeń organizuje od 7 lat. Celem programu jest powstawanie nowoczesnych obiektów artystycznych, które na stałe lub tymczasowo wpisują się w krajobraz miasta. Istotnym założeniem projektu jest tworzenie otwartej galerii sztuki złożonej z prac jak najbardziej różnorodnych – rzeźb, płaskorzeźb, instalacji artystycznych, murali, realizacji site-specific.

Do najbardziej znanych realizacji należą m.in. płaskorzeźba z 1300 stalowych prętów pt. „Cisza” na ścianie przy ul. Wólczańskiej 13; kwiecista instalacja „Nostalgia” na przystanku tramwajowym przy placu Dąbrowskiego, neon „Wdech/Wydech” na ścianie przy ul. Narutowicza 21, neon „Mewa” na kominie przy ul. Tuwima 10, mozaika ceramiczna pt. „State of Mind” na ścianie przy ul. Zachodniej 93 czy rzeźba pt. „Ciężar niewłaściwy” na terenie dworca Łódź Fabryczna. Działania artystyczne nie są organizowane na zasadzie festiwalu, który odbywa się w określonym czasie. Funkcjonują one jako program sztuki miejskiej, w ramach którego poszczególne realizacje tworzone są w różnych miesiącach.

Tytuł: „Každy chce jakoś nie żyć”
Autorzy projektu: Supergut Studio

Adres: ul. 6 sierpnia 21/23

Kurator literacki: Mariusz Szczygieł

Kurator projektu: Michał Bieżyński

Organizator projektu: Łódzkie Centrum Wydarzeń

Neon powstał w ramach projektu „Ulice Słów”.

Premiera neonu: listopad 2022